

III

У тому лісі полював в ту пору
Цар Гарісчандра, Косалі володар.
Високий, статний, молодий, вродливий,
Недавно ще він на престолі сів,
Недавно з Сайвією одружився,
Красавицею з княжого гнізда,
Недавно радощів зазнав батьківських:
Рогіта, син його, семиліток,
Мов сонце красний, ріс йому на втіху.

Сього побачив Рудра, владар духів,
І в тій же хвилі голосом жіночим,
Незримий у гущаві, закричав:
«Рятуй! Рятуйте! Гину! Б'ють, мордують!»

Спинився цар, послухав. Благородна
Душа зворушилась. Недовго й думав,
А, кинувшись туди, де чути голос
Тривоги й болю, закричав: «Не бійся!
Я тут! Я цар! Спішу тобі в підмогу!»
І біг, ламаючи перед собою
Колюче терня і густії корчі.
Крик не вгавав. Огнівавсь Гарісчандра
І крикнув голосно, як тільки міг:
«Що за безумець там огонь у поли
Свої збирає? Що за нелюд сміє
Напастувати жінку беззахисну
У моїм царстві, тут, де я паную,
Де я зближаюсь? Блиск моєї сили
Спалить його! Із мого лука стріли
П'явками стануть, що із жил його
Нехибно тепле висосуть життя!»

Так кричачи, на поляну прибіг,
Серед котрої між дерев високих
Стояв на покаянні Вісвамітра.
Зжахнувся цар, побачивши його,
Пізнав, що демонська була покуса,
Рад був сховатися, шезнути, пропасти,
Та вже було запізно.

Вісвамітра,
Почувши крик могутий Гарісчандри,
Розсердився і скрикнув: «Чи сказився?»
І в тій же хвилі щезла міць його,
Щез добуток дев'ятилітніх трудів,
Пропало все, що мав він осягнути,
І він почув себе таким слабим,
Безсильним, грішним, злим, від святості
Далеким, як колись у світі був.
І запалав страшенний гнів у серці
Його на Гарісчандру. Мов мара
Грізна, він обернувся до царя
І крикнув: «Га, безумний! Стій! Чекай!»

Схиливши очі і зложивши руки
На груді, мов перед святим, стояв
Цар Гарісчандра, поки звільна, ледве
Волочачи зів'ялі в постах ноги,
Приблизився до нього Вісвамітра.
Тоді, упавши перед ним на землю,
Заговорив покірною Гарісчандра:
«Не гнівайся, угодниче святий!
Не з злої волі, не з плохого думки
Я перебив твою глибоку тишу
І збунтував твою молитву! Пробі,
Кленусь тобі, лиш крик отой болючий,
Жіночий крик, що тутки роздавався
І помочі благав, мене спонукав
До того, що я з криком тут явився».

В і с в а м і т р а

Нещасний! Якби знав ти, кільки горя
І страти крик твій причинив мені!

Гарісчандра

Святий покутнице! Хай вишній Індра
Мене хоронить від лихої думки!
Та сам скажи, чи, чувши крик такий,
Не мусив я з святого обов'язку
На поміч бігти? Тож не сердься, отче!
Давати дари, правом захищати,
Оборонять мечем і кріпким луком —
Се ж обов'язки головні царя.